

2023-cü ilin dövlət büdcəsi və büdcədənənar fondlar

written by BRI Economic Team BAİ İqtisadi Qrupu

Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il üzrə dövlət büdcəsi və büdcədənənar fondları haqqında qanunlar ötən ilin son iş günü – dekabrın 30-da ölkə prezidenti tərəfindən təsdiq edildi. Rusiya-Ukrayna müharibəsi fonunda enerji daşıyıcılarının bahalaşması və bunun dünya bazarında yüksək inflyasiya təzyiqləri yaratması hökumətləri sərt pul-kredit siyasəti yürütməyə vadar edir. Azərbaycan hökuməti də həm monetar, həm də fiskal siyasətinə yenidən baxmaq məcburiyyətindədir. Bir tərəfdən enerji daşıyıcılarının bahalaşması Azərbaycanın neft-qaz gəlirlərini əhəmiyyətli dərəcədə artıraraq büdcənin gəlir imkanlarını artırır, digər tərəfdən bahalaşmanın sosial təsirini azaltmaq üçün hökumətin sosial xərcləri artırması büdcə üçün əlavə yükə çevrilir. Təsadüfi deyil ki, 2023-cü ilin dövlət büdcəsində sosialyönlü xərclərin payı 45,7%-ə yüksəlib. Üstəgəl, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa işlərinin aparılması son 3 ildə büdcə üçün əlavə xərc istiqaməti yaradıb.

“Büdcə sistemi haqqında” Qanuna 9 dekabr 2022-ci il tarixində edilmiş [dəyişikliyə](#) əsasən, icmal büdcənin gəlir və xərclərinə İcbari Tibbi Sığorta Fondunun da gəlir və xərcləri daxil edilib və əvvəlki dövrlərdən fərqli olaraq, digər büdcədənənar fondlar kimi İcbari Tibbi Sığorta Fondunun da gəlir və xərcləri prezident tərəfindən ayrıca təsdiq olunmağa başlayıb.

Bu baxımdan hökumətin 2023-cü ildə icra etməyə başladığı dövlət büdcəsinin və büdcədənənar fondların gəlir və xərcləri təhlil edilərək əvvəlki illə müqayisə olunub.

Bülleten 3 əsas bölmədən ibarətdir.

Birinci bölmədə **2023-cü il üçün dövlət büdcəsinin gəlirlərinin strukturu və əsas meylləri göstərilir. Bu bölmədə büdcə**

gəlirlərinin mənbələr üzrə strukturu və mənbələrin 2022-ci illə müqayisəsi, dövlət büdcəsi gəlirlərinin sektorlar və təşkilatlar üzrə quruluşu açıqlanıb. Bölmədə eyni zamanda dövlət büdcəsi gəlirlərinin vergilər və qeyri-vergi gəlirləri üzrə quruluşu, mal və xidmətlərdən vergilərin tərkibi və strukturu barədə məlumatlar yer alıb.

Bülletenin ikinci bölməsində oxuculara 2023-cü il dövlət büdcəsi xərclərinin strukturunun analizi təqdim edilir. Bu bölmədə xərclərə dair qısa icmal ilə yanaşı, idarəetmə, ictimai asayişin və təhlükəsizliyin təmin olunması ilə bağlı xərclər, sosial xərclər və iqtisadiyyatın dəstəklənməsi ilə bağlı xərclər analiz olunur. Bölmədə həmçinin funksional bölgüdən əlavə, 2023-cü il dövlət büdcəsi xərclərinin iqtisadi strukturuna da toxunulur.

Bülletenin üçüncü bölməsində büdcədən kənar dövlət fondlarının gəlir və xərcləri təhlil edilir. Ölkənin icmal büdcəsinin gəlir və xərcləri tərtib edilərkən büdcədən kənar dövlət fondlarının gəlir və xərcləri də nəzərə alınır. Bu baxımdan hazırda fəaliyyət göstərən 4 büdcədən kənar dövlət fondunun – Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondunun, Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun, İşsizlikdən Sığorta Fondunun və İcbari Tibbi Sığorta Fondunun 2023-cü il büdcəsinin gəlir və xərcləri əvvəlki illə müqayisə olunur və dəyişikliklər qeyd edilir.

[2023-cü ilin dövlət büdcəsi və büdcədən kənar fondlar](#) iqtisadi bülletenini pdf fayla klikləyərək oxuya bilərsiniz.